

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 lamint a felszólamlások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
 évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyíltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
 hivatalhoz küldendők. Nyílttér sora 1 korona.

Uraskodás.

A mindjobban elharapódzó gyarlóságról akarunk néhány szót elmondani.

Nem egyszer halljuk idős emberek ajkairól a sóhajokat: „Régebben más idők jártak,” könnyebb volt a megélhetés! a kik aggodalmaskodva szemlélik a nagy küzdelmet, amikkel gyermekeik, unokáik harcolnak, akár csak csupán a megélhetésüket némiképen biztosítsák.

Bizony komor felhők gyülekeznek a szív érzelmeire, a gondolkodás körére, ha azokat a megváltozott viszonyokat az azelőttiekkel össze hasonlítjuk, ha megfigyeljük a mostani kárhozatos irányt, a melyet nagy részben követ a mai nemzedék, melynek tulnyomó nagy része többnek akar feltűnni, látszani, mint a mennyit az esze, vagy a zsebe megbir, a mikor az emberek egyre másra fujják föl magukat.

Sok mindent ki eszelnek az emberek azért, hogy nyomoruságukon segítve legyen s mihelyt egy kissé enyhül a helyzet, az érzelm világába betolakodik a gög, a mások lenézése.

Sok mindent okul vethetnek az embe-

rek, a miért nyomorognak, kinlódnak, a miért türethetetlenül nehéz a megélhetési viszonyuk. Okolják a sok adót, (talán nem is méltatlanul) az élelmi szerek megdrágulását, csak azért, hogy nemesak mások előtt, de sokszor maguk előtt is kimentsék fáradozásaik sikertelenségeit.

S mi a valódi ok? Legtöbb esetben nem más, mint az uraskodás vágya, az urhatnamság gyarló szenvedélye, — ezt azonban el nem ismerik, sokszor nem is látják.

Pedig ez veszedelmes nyavaja, a biztos jólétnek, vagyonszerzésnek, a megelégedésnek s a boldogságnak ellensége.

Az urhatnamság átkos nyüge alatt siratja sok család boldogságát, ez terel sokakat a nem igaz utra, ez foszt meg sok embert állásától, becsületétől, mindenétől, sodor sok nőt a könnyelműség, a becstelenség ösvényére.

Nemesak nagy urakról van itt szó, hiszen azok, kik ősi örökségüket könnyelműen pazarolják el, s nemzetüknek hasznára miben sincsenek, azok nem méltók a szánalomra. De a magyar köznép, ki verejtékkel keresi kenyerét, ki a nemzetnek legerősebb

támasztéka és fentartója, az is az urhatnamság rabjává szegődik. És ez már nagy baj.

A kis hivatalnok, az iparos, a munkás uraskodni akar; többnek nagyobbak látszani, mint valójában, raffinált élvezetekben passiókban, öltözékekben daskalkodni s úgy élni, a hogy a szerény körülményei, főként jövedelme meg nem engedheti.

Tapasztaltam, hogy egyesek, — a kik köszönésükkel előbb megtiszteltek, — ha sebezsebb léptekkel, valamely tárgygyal, vagy szerszámocskával kezemben igyekszem méhesembe vagy a szőlőmbe, lenézéssel tekintenek rajtam végig, mert a tisztességes vagyon szerzés munkáját nem tudják többé becsülni.

Ez az az út, mely romlásba visz s a melyről roppant lelki erővel és becsületérzéssel lehet visszatérni s az élet pályáját jobb, helyesebb irányba terelni.

A régi világban csöndes boldogságra törekedtek a házi tűzhely körül s azt meg is találták. A nehéz napi munka után, a heti dolog végeztével a meleg családi körben pihente ki a férfi testi törődöttségét, ott a család szerető körében lelta föl munkája

TÁROZA.

Keletről.

Az „Abony” eredeti tárczája.

Folyt. és vége

És ki az a halandó, kiért ideadnál minden fényt . . . ha lehetne?

— Hogy ki ő? Csak az éj leple alatt merem megmondani — azt hiszem megfulok . . . nem tudja senki. S te — te Miriza, vajjon nem árulsz-e el, mert ő nem közülünk való! — Eretnek ő, ki meggyújtá előttem a szerelem fátylóját! Megbabonázta eszemet, nincs gondolatom, mely nem az övé lenne. Hányszor kértem, hagyjon el engem, a bus odaliskot, aki csak a gyönyörök eszköze vagyok. — Ő gazdag szülők gyermeke! S tudod-e Miriza ő mit felelt erre? Hagyd itt a csillogást, pompát, jöjj velem, rabszolgád leszek, s te urnóm, parancsolóm! A hideg gyöngyök helyett, forró esókjaimmal boritom nyakadat, karjaidat — szeretlek, szeretni foglak, mert szép vagy, legszebb rózsája a keletnek, a hetedik éden legdicsőbb angyala! Hajad fénye, lágysága megsegíyenti a folyó aranyat s legpuhább selymet — ajkad az ajkat vonzza magához — jöjj — velem! Oh Miriza s én megígertem, hogy követni fogom s eskümet megerősítém azzal, hogy egy szálat kiteptem hajamból s neki adtam. Tudod-e mit jelent ez nálunk? Údv, vagy kárhozat, tied egész életem!

Azraela arcát lázas pirosság öntötte el, szinte lihegett a vallomás miatti izgatottságtól. Várta, mit szól majd társnője, akit a sértettség vált hiúság bosszúja, mint egy lidérfény csaló-

gatta maga után. Összerázkódott midőn e szót hallotta — eretnek, s a homályos selytés, hogy kegyetlen fogadását végrehajthatja, most már világosodni kezdett. Erőltetett hízeltő hangon kérdé: — Hogy akarod a serailt elhagyni, szép Azraela?

— Segédkezned kell, már napok óta nem láttam őt, az egyik őrt álló eonuch legutóbb észrevette, amint kiosontam. Segíts — segíts nekem jó Miriza s ismét tied minden, mi nekem szenvedést okoz!

— Ne gunyolódj Azraela, jól tudod, hogy első kegyencznő nem lehetek többé soha!

Összeszorította kezét, hogy körmei belemélyedtek puha tenyerébe; előrenyújtotta fejét, hogy jobban láthassa gyűlölt vetélytársnőjét. Olyan volt, mint egy galambra leselkedő ölyv.

Azraela, te eladtad lelkedet; egy démon hozta elődbe azt az eretneket, te már az övé vagy, a te lelkedet Allah nem fogadja többé magáénak, de vajjon, nem hagy-e cserben az ő nagy ígéreteivel, — mondd, — bizonyos vagy e felől?

Miriza leste szavainak hatását s a szegény áldozatnak szánt fölugrott, mintha megsebeztek volna.

— Nagy szót mondtál Miriza — ha megcsalna! — Látod sirok, gyáva vagyok. — Gyáva lennék akkor is? — Oh nem, nézz ide Miriza!

Hangja tisztán esengett, tele elzántsággal; picziny selyem turbánját föloldva eldobta; egy arany nyíl tartotta még össze csoda haját, ezt is kirántotta hajából s ez mint egy arany-lavina omlott le a padlóig. Látszott, hogy szerelme védelmében nem fog kifáradni, de eszközeit sem fogja válogatni. Azután összezsavarta csodaszép haját, társnője elé lépett, annak megragadta

karját s fenséges nyugalommal mondá: — Megölném! — Fogd meg hajamat, elég erős zsinég lenne-e?

Azraela, bocsásd el karomat, hisz összezuzod kezedd!

— Fájdalmasan sziszent fel, amint karját elbocsátá. Azraela kipirult arczzal állott előtte, hangja rekedté vált s beszélni kezdett:

— Most már nyugodt vagyok! Már nem gyötör a szónak kétségbeejtő értelme, megcsal! Úgy-e elég erős karom? A milyen lágyan tudtam átölelni őt, épen olyan erős lenne, ha utolszor ölelném meg. — Ha megcsalna? — igen, Miriza, átölelném, szenvedélyesen szoritanám karjaimba s látod ezt a hajcsavart, gönygyölném nyaka körül, úgy mint akkor, mikor az este hűvös szelétől őriztem; de szoritanám vele nyakát addig Miriza, míg utolsó lehellete nem tapadna arczomra s akkor — tudod, amikor Izrafiel már lesujtaná rá lángpallosát, levágnám tőből ezt a hajerdőt, — betakarnám vele az ő hűtlen szívét, — akkor . . .

Hangja megcsuklott a szép odalisknak, görcsösen kezdett zokogni, karjai erőtlenül hanyatlottak alá, csak Miriza maradt égő, száraz szemekkel, nem jött vigasz az ajkára, egy szörnyű tervet érlelt meg agyában, az elvesztett csillogásért töltenő bosszut. Amint Azraela vonaglott a zokogás alatt, ez mint egy csipésre kész vipera, tágra nyitott szemekkel, reszkelő orrezimpával hozzá csuszott s gyönyörködött első váratlan hatásművén, hogy már is szenvedést okozhatott annak, ki tudtán kívül, csupán kényszernek engedve fosztotta meg őt hiúsága-emelte oltárától. Ézalatt Azraela lecsendesedve, felemelé fejét s megtört mosolylyal nézett az előtte térdeplőre. Könyvein keresztül mosolyogva olyan volt, mint

bérét s szerezte vissza erejét a munka folytatásához.

Most azonban korcsmázás, mulatozás, dorbézolás, dáridózás járja, így aztán persze, hogy nem jól megy a sorsunk, csökken a munkakedv s nő az . . . adósság.

Ezek ellen kell küzdeni. Ha addig nyújtózunk, meddig a takarónk ér, akkor nyugodtabb, boldogabb életünk lehet; a csöndes megelégedettség több örömet nyújt, mint a cifrább, csábitóbb uraskodás, czifra nyomoruság.

A népszámlálás eredménye.

Megjelent az 1900-iki népszámlálás adatait összefoglaló mű első kötete. Hiteles feltárása annak, amiben haladunk és annak, amiben hanyatlottunk. Számszerű kimutatása az ország sebeinek, fejlődésünk hézagainak.

Ezen adatok szerint a magyar korona országainak lakossága 1901. január 1-én éjfélkor 19.254.559 lélek volt. A többlet 1890-hez képest 1.700.768 ami 10,3 százaléknál szaporodásnak felel meg.

Ez a fejlődés azonban kisebb, mint a milyennek a természetes szaporodás szerint lenni kellett volna. A természetes szaporodás — a születések többletéből való 1.957.514 lélek volt, vagyis 11,2 százalék. És a tényleges szaporodás mégis 166.746 al kevesebb, mint a születések által való szaporodás. Oka ennek nyilvánvalóan a kivándorlás rendkívüli mértéke. A kivándorlással kapcsolatos a Magyarországon tartózkodó külföldiekre és a külföldön élő magyarokra vonatkozó adatacsoport. Külföldi van Magyarországon 245.544, hatvanhatezerrel több, mint tíz évvel előbb. Magában Ausztriában több magyar él, mint nálunk az összes külföldiek együttvéve: 284.079 lélek! Hát még mennyi él Romániában, Németországban, Amerikában s másutt. Az összes népesség közül 132.219 katona volt, vagyis a katonaság száma 1890-hez képest szintén emelkedett, mert akkor csak 114.393 volt.

A népsűrűség száma is emelkedett: 1890-ben minden négyezer négyzetkilométerre 53,8 lélek jutott, most 59,4.

Érdekesek a férfiak és nők aránya és az életkorra vonatkozó adatok. Férfi van 9.582.152, nő pedig 9.672.407, tehát kilenczvenezzerrel több, úgy hogy minden ezer férfira ezer és kilencz nő jut.

mikor a sötét éj zivatarjának visszamaradt essőcsöppeit csókolja föl a hajnali napsugár.

— Bocsáss meg Miriza! Kelet forró vére megpezdült legparányibb eremben is, idevetett szavadtól! Nem mondom ki többé, de Allahra esküszöm, beváltanám ígéreteimet!

Csöndesülj le Azraela, késő éj van! Zug a tenger, vihar van. Pihenj le. Holnap észrevétlenül viszem üzenetedet szép eretnekednek, aki téged az örök kelet legszebb angyalának nevez. Nemde, Azraela?

— Ugy van Miriza! Leszállt az éj, s a csillagok mérhetlen ezrei nem ragyognak ma föl. A tenger forr, hánykolódik, korbácsolják a villámok, a rossz dzsinek tánczólnak rajta, úgy látszik ünnepek van. Gyönyör lenne ébren tölteni az éjt! Félek, az álmok csodás útja az örvénybe vezet s nem nyugalomba, pedig mily éltető lenne, az álmok édes áléltsága kifáradt lelkemre. — Mondd el a szúrát. Azraela én majd utánad mondom.

Leborulva a földhöz érintve homlokukat, lassú hangon mondták a szúrát. Két sziv imája!! — Egyik a lelki boldogság tiszta forrásának cseppeit szomjazva, a másik a tenger mélyéről felhozott gyöngyök hideg fényét óhajtván.

— Béke velünk Miriza, örködjék Hamaliel a mi álmunk s az ő álma fölött!

II.

A cyprus-ligetek alján a kioszk háta mögött mondta el naponkint a szép Azraela hüséges esküjét az ő eretnekének. Ha Azraelát visszatarthatla valami, úgy Miriza vitte el üzenetét, időről-időre hosszabban időzve az eretnek körében, míg ez Azraelának is feltűnt. Mennél közelebb jött Azraela szökésének ideje, mely az új hold év első napjára volt tervezve, annál komorabb, szót-

Életkor szerint van tizenöt évnél fiatalabb, tehát gyermek: 6.853.879, hatvan évnél idősebb, tehát öreg ember van másfél millió. A lakosság-
nak többi része közel 11 millió 15—59 éves.

Legnevezetesebbek a népszámlálásnak az anyanyelvre vonatkozó adatai, amelyek szerint a magyar anyanyelvűek abszolút többségre jutottak az egész Magyarországon.

Magyar anyanyelvű	8.742.301 lélek
Oláh	2.799.479 "
Német	2.135.181 "
Tót	2.019.641 "
Horvát	1.678.569 "
Szerb	1.082.180 "
Rutén	429.447 "
Egyéb	397.761 "

1890-hez képest a nemzetiségek 1,3 százalékig csökkentek, csak a magyar anyanyelvűek emelkedtek 42,8 százalékról 45,4-re. Ha a magyar anyaországot nézzük, akkor a tíz év előtti 48,5 százalék helyett 51,4 százalék számot kapjuk, vagyis, a magyarság elérte az abszolút többséget. Legerősebb a magyarság gyarapodása a városokban s kivált Budapestben, amelynek magyarsága 66,4 százalékról 79,3 százalékra emelkedett.

A magyar anyanyelvűeknél sokkal nagyobb a magyarul tudók száma, összesen 10.175.514 lélek, ami birodalmi szempontból is meghaladja az abszolút többséget, magában az anyaországban pedig közel hatvanszázalékos arányszámot ad a magyarság javára.

Vallás szerint így oszlik meg a magyar korona országainak lakossága:

Római katolikus	9.919.913 lélek
Görög keleti	2.815.713 "
Ev. református	2.441.142 "
Gör. katolikus	1.755.153 "
Ág evangélikus	1.388.942 "
Izraelita	851.378 "
Unitárius	68.567 "
Felekezeten kívüli	14.760 "

A katolikusok száma, bár 1890 óta közel egy százalékkal növekedett, az anyaországban nem éri el az abszolút többséget, csak Horvátország hozzászámításával. Az izraeliták aránya 4,7 százalékról 4,9 százalékra növekedett, a többi felekezeté csökkent.

Irni-olvasni tudott az összes népesség 59,3 százaléka. Az emelkedés 1890-hez képest itt teljes kilencz százalék. Csupán a magyar anyaországot tekintve az eredmény még kedvezőbb 61,2 százalék.

A magyarság fejlődése 1850—1900-ig. A népszámlálás legújabb eredményeiről Vargha Gyula, a statisztikai hivatal igazgatója felolvasást tartott a Magyar Közgazdasági Társaságban ezzel a czímmel: A magyarság félszázados fejlődése.

lanabb lett Miriza. Egy este, mikor az égbolt apró lámpácskái kigyúltak, Miriza lesietett a szokott találkozási helyre, megelőzve Azraelát. Utjában eltökélte bosszúja beváltását. Megakartá fosztani Azraelát kedvesétől, tönkre tenni boldogságát, mint ahogy tönkre tették az ő hiusága bálványát. Tudta, hogy törvényeik értelmében ő többé első kegyencznő nem lehet.

Már ott találta a várakozó kedvest, kinek azt mondá, ma nem jön le Azraela. A férfi elé állott s akadozott hangon kezdett beszélni, suttogva, érthetetlenül s Azraela kedvese bámulva nézett rá. Miriza e közben idegesen nézett az út felé, melyen Azraela jönni szokott s mikor észrevette közeledtét s látta, hogy Azraela már oda láthat, egy jól kiszámított mozdulattal az eretnek keblére borult s karjaival átölelte. A férfit meglepetése anyira lebilincselte, hogy perczekig szótlanul bámulta az odaliskot, azt hívé rajongóval kell elbánnia s nehogy fölébressze az örök figyelmét lassan bontá le Miriza karjait, melyek látszólag teli szenvedélyvel fonódtak nyaka köré. Azraela látott mindent, de hallani csak értelmetlen suttogást hallott.

Egy pillanatig úgy állott ott az óriási cyprusok alatt, mintha márvánnyá változott volna. Roskadozó lépésekkel visszaindult fülkéjébe. Alig tett pár lépést, Miriza érte utól. Azraela nem birt szólani, rámeredt szemé Mirizára, aki észrevette megnyert játékát s egy gunyosoly torzította el. máskor oly szép arcát. Egyikük sem szólott, csak Azraela nézett végig rajta annyi megvetéssel, hogy ez megdermeltette tekintet alatt.

Azraela, a serail nagytermébe érve, két fekete rabszolganőt vett magához s velök lesietett a lépcsőn. Fülkéjét elrejtette s beárkózott más-

Bevezetésül hazánk egész népességének félszázados fejlődéséről emlékeznek meg, összehasonlítva tizenhárom más európai állam népesszáporodásával. Az összehasonlítás hazánkra elég kedvezőtlen eredményt mutat: ötven év alatt népességünk csak 45,96 százalékkal szaporodott, míg pl. európai Oroszországban ez idő alatt 81,88 százalék volt a szaporodás. Csak négy állam: Svájc, Olasz, Spanyol- és Franciaország mutat kedvezőtlenebb fejlődést, mint a magyar birodalom. A szomszédos Ausztria szaporodása is valamivel kedvezőbb volt; tudniillik 48,89 százaléknál. E kedvezőtlen arány csak az utolsó husz évben vált örvedetesebbé. 1880 óta népességünk fejlődése erősebb mértékben növekszik, úgy hogy már kevés európai állam mögött marad el s Auszriát már is jelentékenyen túlhaladta. Aggasztó, hogy születési arányszámunk érezhetően hanyatlik, a kivándorlás nőttön-nő; s lehet, hogy a népesség fejlődése nemsokára eléri azt a határt, amely kizárólagos mezőgazdasági jelleg mellett elérhető.

A magyarság számának fejlődésére, a felolvasó mindenekelőtt az 1850. évi népszámlálás eredményei alapján kerék ötmillióban állapítja meg a magyarság ötven év előtti számát. Ez ötmilliótól a mai 8.742.301 főnyi magyarságig a fejlődésnek igen gyors és örvedetes útja volt: a félszázados fejlődés 74,8 százaléknak felel meg. Oly növekedés, amelyet Európában csak éppen Oroszország népesszáporodása mul felül. Ugyanezen idő alatt a szintén igen kedvező fejlődést mutató németbirodalom népessége alig 60 százalékkal szaporodott. A magyarság fejlődése nemcsak állandó, megszakítás nélküli, hanem évtizedről-évtizedre erősebb progressziókban haladó: még 1869-től 1880-ig, midőn a kolera és egyéb járványok következtében hazánk népessége mindössze csak 1,23 százalékkal szaporodott, a magyarság szaporodása meghaladta az 5 százalékot; a következő évtizedben a szaporodási arány már közel 15, a legutolsó tíz év alatt pedig közel 70 százalékra emelkedett. Két határszéli vármegyében azonban, Csikben és Háromszékben az oláhság térfoglalása nagyobb a magyar elem hátrányára. A magyarság fejlődése a városokban sokkalta erősebb, mint a vidéki népességben. A legutóbbi évtizedben a törvényhatósági városokban a magyar anyanyelvűek szaporodása több, mint kétszer oly erős volt, mint a rendezett tanácsú városokban, s ezekben ismét kétszer akkora, mint a vidéki népességben. Az idegenajkuak pedig a városi lakosságban egyenesen megfogytak s összes szaporodásuk a vidéki népességre esik.

Érdekes tudni, hogy a magyarság fejlődéséből milyen arányban vesznek részt az egyes felekezetek hívői? A református és unitárius felekezeteknél, mint korábban is legmagyarabb egyháza-

nap naplementig. Az új kegyencznő minden óhaja parancs volt s senki sem zavarta. Miriza azt hitte, hogy őt nem akarja látni s azért vonult el. Bár jól esett tudnia, hogy az, a kin most azok az ékszerek ragyognak, melyek őt a hetedik édenben emelték, — most az szenved, azt hitte, úgy mint ő. Mert nem ismert másféle fájdalmat az arany elhomályosulásnál s nem érzett más örömet mint a drágakő csillogásában való gyönyörködést.

A ki szöveléi jelenet utáni napszálltakor egy pár perczrel a találka szokott ideje előtt, egy eünűch jelentette Mirizának, hogy Azraela látni óhajtván. — Különös szorongást érzett a hivatott odalisk s kezét szívére szorította, mintha csendesíteni akarná a lelkiismeret hangos szavát.

Meg kell lenni! Jöjjön a minnek jönni kell. Miriza ne légy gyáva Önmagához így beszélve, eltűnt a függönyök között, könnyű léptei neszt fel fogta Persia remek szőnyege. Pár percz mulva szemben állottak az áldozat és hőhérja. Miriza övében kicsiny, mozaikkal kirakott törnek nyele villogott elő, mit máskor nem viselt. Azraela tekintete odasiklott a kicsi markolatra s megvető, néma gunynyal nézett Mirizára. Tekintete ezt látszott mondani: te gyáva — s az odalisk kihívóan fogta fel e néma megvetést, kezét hirtelen törére emelve, vad tekintettel tudtul adva, hogy készen áll a harcra. Tompa, de határozott hangon törte meg a mélységes csendet Azraela.

— Az új holdév első napjára volt tervezve elmenetelem, én távozni fogok, de nem úgy mint gondoltam! Ha emlékezetet vissza tud vezetni, úgy tudnod kell mi áll még előttem!

Mikor látta, hogy Miriza szólni akart, parancsolóan csendet intett. — Ne szólj! Ne nyiljon meg ajkad soha előttem, nem akarom hallani

inknál természetesen alig találunk érdemleges változást. Legerősebb a magyarság terjedése az izraelitáknál, ahol 20 év alatt 58,48 százalékról 71,55 százalékra emelkedett a magyarok száma; nemkevésbé örvendetes a görög-katolikus egyház magyarsága: ennek hívői közt a magyarság aránya 20 év alatt 9,35 százalékról 13,37 százalékra emelkedett. A római katolikusoknál és ágostaiaknál körülbelül 5—5 százaléknyi a magyarság térfoglalása; a görögkeleti felekezet az egyellen, amelyet alig érint a magyarosodás hullámverése; magyarajku hívőinek száma 20 év alatt 0,95 százalékról, csak 1,43 százalékra emelkedett.

Hogy a magyarságnak örvendetes fejlődése tovább is ily progressziókban fog-e haladni, arra nagyon lényeges befolyással van az, hogy mint alakul a közel jövő művelt osztálya, amely hivatva van a népet vezetni és irányítani. A közép- és felsőiskolai tanulók nyelvi megosztásából meríthetünk erre vonatkozólag tájékoztatást; ez intézkedésekből kerül ki a jövő nemzedék művelt osztálya.

Szinészet.

Szabadhegyi Aladár, jó hírű s nálunk is igen előnyösen ismert színigazgató kedden vonul be jól szervezett társulatával városunkba.

A „Sasok“-kal, Rákosy és Gortius bohózatával kedden kezdik meg válogatott műsorukat melyben opera, operett, dráma, vígjáték és népszínművek fognak váltakozni.

Épen jókor jönnek ide, „Ahol unatkoznak“, — hisszük is, hogy várakozásunknak mindenben meg fognak felelni, mert bizony nem zárkoztunk el annak constatálása előtt, hogy itt némi reperálásra szorul pár társulat által tanúsított in-correctségek.

A társulat tagjai közül ki emeljük Képes Laura és V. Berzsenyi Julia művésznőket, valamint Szabadhegyi Aladár és Vágó István művészeket, kiket már mint kedves ismerősöket üdvözlünk körünkben.

Kapusy Juliska a vígszínház színi iskolájának első rangú növendéke, nem kevésbé Hollósi Rózsi énekesnő szép csengő hangjával, továbbá H. Szapáry Janka drámai anya és Liptainé komika az ő kedves naiva szerepében igen kiváló tagjai a társulatnak.

Kiváló szerepkört tölt be Liptai komikus, Székely baritonista, Tarján szerelmes és Keller Gyula naturbursch.

kárhozatot hirdető hangodat. A csillagok fényében reszketve tudj csak gyönyörködni, a tenger moraja zugja neked, hogy bűnöd nagy és kegyetlen, ne érezz soha nagyobb örömet, mint az érez rideg csillogását, de egy naplementétől napkeltéig érezd egyszer Azraela mérhellen nagy fájdalmát.

— De Azraela.

— Megtiltom, hogy félbeszakíts! Leheleteddel megméltelyezed még a levegőt is. Oh! bár leheltél volna abban az egy szavamban annyi mérget felém, hogy elpusztultam volna még akkor! Miért remegsz most, hatalmas odaliszk? Kezedbe tettem le boldogságomat s te azt felgyújtád! Ne remegj hát, melegdj Azraela felgyújtott boldogsága lángjában, mely ép oly nagy és tiszta, mint szerelmem volt. — Most távozom, csak perczekre — imádkozz addig s ha megjelenik előtted Izrael, lásd benne a szenvedő Azraelát s jusson eszedbe egy éjszaka, amikor Azraela ígért. — Nem engedte szólani Mirizát, aki szinte megbüvölten huzódott egy függöny mögé s bűne tudatában némán nézte, mint szórja elé Azraela pompás ékszereit örült gyorsasággal s egyszerű fehér csalán patyolatjában, kibontott hajával elsurrant mint egy tünemény.

Miriza perczekig bámult Azraela eltűnő alakja után. Nem tudta hirtelen gondolatait rendezni s jó idő telt el, míg vontatott léptekkel elindult a kioszk felé. A csöndes tiszta est homálya már elborított mindent, alig tudta megkülönböztetni a tárgyakat. A kioszk közelében sutogó hangot hallott. Félts összeborzongott, maga sem tudta miért. Mikor már oda ért egészen közel, megdermedve tapadt tekintete a borzalmas képre. Azraela sutogott értelmetlenül, karjaiban az eretnek aláhanyatlott feje, megüvegesedett szemei,

A társulat tagjai a vidék legnagyobb színpadjáról, mint Kolozsvár, Arad, Miskolcz, Szabadka stb. kerültek össze és joggal tarthatnak igényt közönségünk fokozott érdeklődésére.

A „Sasok“-kal jókedvűen jönnek hozzánk, hisszük is, hogy úgy távoznak tőlünk.

Bérelni lehet meg másod rendű páholyt és körszékeket valamint zártisékeket is. Sz.

Szőlőink és gyümölcsfáink megvédése.

Küzdelem a szőlőpenész, az oidium, a gombák, rovarok stb. ellen.

Kitárta immár teljes pompáját a természet. Viruló gyümölcsfák, zöldelő szőlők közt gyönyörködve, reménykedve és mégis aggódva jár a gazda: vajjon lesz-e a virágból gyümölcs? E kérdésre a feleletet ne csak a sorstól várja a gazda, hanem önmagától is. Azért adott a jószágos Isten az embernek észet, hogy védekezni tudjon az ellenségeivel szemben.

Szőlőinket az idén is fenyegeti a peronospora (szőlőpenész), annál inkább, mert a tavaszi fagy, hidegség fokozottabb mértékben érzékenyvé, fogékonytá tették a szőlő hajlását e veszedelmes betegség iránt. Azt ajánljuk tehát, hogy minden szőlősgazda a lehető legkorábban védekezzen a szőlőpenész ellen. És ennek a módját el is mondjuk úgy, amint azt a kecskeméti alkalmazzák, akik szőlőjükről és gyümölcsükről messze földön híresek.

Legtökéletesebb ellenszere a szőlőpenésznek a „kecskeméti por“, amelyből mész hozzáadásával vegytiszta azurin keletkezik. Ez a szer a legolcsóbb, a permetezés munkája legkönnyebb, legtisztább és leggyorsabb s a kecskeméti por a permetezőgépeket sokkal kevésbé rontja, mint más anyagok. A „kecskeméti por“ oldatát a leg-egyszerűbb munkás is elkészítheti. A „kecskeméti por“ a csemegeszlőt sem teszi undorítóvá, mint más permetező anyagok.

A szeszélyes időjárás következtében kilátásunk van arra is, hogy ismét fellép az oidium (lisztharmat) szőlőinkben. Ez ellen is erőteljesen kell védekezni kénmájjal, amelynek sikere biztos s a védekezés vele sokkal könnyebb és olcsóbb, mint más anyagokkal, annál is inkább, mert a közönséges permetező-gépekkel alkalmazható.

Nevezetes előnye a kénmájnak a kénpor fölött az, hogy míg a kénpor csak 25 C foknyi hősnél kezd kifejteni hatását, addig a kénmáj már egész alacsony hőfoknál is fejleszt a gombaölő gázokat, amire azért van szükség, mert az oidium is már alacsony, 5 C fok melegenél terjed.

mintha vádlólag merednének Mirizára. — A léptek neszere fölrezzent Azraela, utat engedett képzelt vetélytársnőjének a kioszk bejáratánál, rekedt, elváltozott hangon így szólt Mirizához: — Nézd ezeket a szemeket, ezeknél fénylőbb drága kő nem volt számomra a földön, te-te elvetted tőlem boldogító ragyogásukat! Oh Miriza, nem ismerted Azraelát s nem végtelen nagy szerelmét! Te is részes akartál lenni abból, mi az enyém volt, itt van . . . itt van, már a tied, ölelheted csókolhatod, mint akkor; — nem volt már ideje magát menteni a hütlennel . . . Megtette Azraela, amit ígért, most már minden a tied, Miriza. — Azraela már nincs többé — de megbocsát, . . . Azraelát nem ismerted, nem-nem. A futó Azraela rekedt hangja visszaverődött a távolból is, amint rohant a szörnyű helytől. Senki sem tudta, hová tűnt el! Csak tiszta csöndes éjszakákon a tenger hajjai susogják el egymásnak, hogy a dzsinek egy szép tündért vonszoltak magukkal s ágyat készítettek neki fényes, szép kagylókból s betakar-ták, szép hosszú hajával.

A serail kapujában napkeltétől naplementéig ott guggolt egy tépelt ruhájú törökklány, zilált vonásai szabadon hagyva, fátyol nélkül. Megszokták már, hogy ott huzódik meg, nem bántja senki. Egy törött hárfát szorongat a keze között s várokozva tekinget a távolba. Ha valaki kérdést intéz hozzá bármiről is, mindenre ez a felelet: — Miriza várja itt a szép Azraelát, — ő jó, ő nem bántja Mirizát, ő megbocsátott. **Endre.**

A kénmájat biztos eredménnyel lehet használni a drága Thanaton (dohánylug) helyett a gyümölcsfák, vetemények hernyói, ezek bábjai gombái stb. ellen, sőt gyógyítani lehet vele a fák mézgalofolyását is.

Egy cikkely szük keretében nem lehet részletesen írni e kitűnő szerek használati módjáról, de t. olvasóink kimerítő utasítást kapnak, ha akár egy levelező-lapon a „Homok“ című szaklap szerkesztő-kiadótulajdonosához: Mayerfi Zoltánhoz Kecskemétre fordulnak, ahol az említett hasznos szerek használati utasítással kaphatók és ahonnan kívánatra készséggel megküldik a „Homok“ című havi szaklap (ára egész évre 2 korona) mutató számait.

Köszönet nyilvánítás.

Mind azon jó akarók, kik sógorom elvesztése felett szíves részvétükkel igyekeztek fájdalmunkat enyhíteni, ez uton is fogadják legőszintebb köszönetünk nyilvánítását.

A család nevében
Szerdahelyi János.

MI UJSAG?

— **Köszönet nyilvánítás.** Apáti első ünnepélyes misém alkalmából annyian emlékeztek meg rólam, helybeliek és vidékiek egyaránt, hogy figyelmességüket e helyen is megköszönni igen kedves kötelességemnek ismerem. Abony, 1902. jun. 8. Lévy Mihály.

— **Építkezésünk akadályokkal.** Papp vállalkozó serényen fogott a polgári iskola építéséhez s gyorsan emelkedett föl a fal. Egyszer csak megakadt a munka, mert egyik pesti szállító nem küldte meg idejére a vasakat. Papp vállalkozó kénytelen volt a munkát beszüntetni s a munkásokat szélnek eresztetni. A vállalkozó idejében sürgette a vasakat, az előljáróság irt, sürgönyözött ide-oda, eredmény nélkül. Már kérjük szépen, mikor ily fontos dologról van szó, megérdemli talán a fokozottabb érdeklődést ez előljáróság részéről; mért nem személyesen intézik az ilyen dolgot odafönt Bpsten? Vagy talán ez is kertészlak építés, hogy ha lesz, jó, ha nem, úgy is jó? Az ily fontos ügyben személyesen kell közbelépni s az építkezés zavartalan folytatása előtt az akadályokat elhárítani. Tessék szem előtt tartani azt a régi közmondást, hogy: ha azt akarod, hogy dolgozód ne legyen semmi, írjál vagy üzenj!

— **Az általános temetkezési egy-lettről.** Az új temetkezési egylet tagjainak száma már meghaladta a 600-at s így az ideiglenes intézőség elérkezettnek látta az időt, hogy az egyletet életbe léptesse, működésbe hozza. Hir szerint az egylet a jövő hóban kezdi meg működését, melyet egy nagy alakuló gyűlés előz meg. Addig pedig a szükséges nyomtatványokat, könyveket szerzik be.

— **Öngyilkosság.** Mozsár Lajos régi klarinétos valamikor jobb napokat is látott, földje, bérlete, jó két lova volt s gazdálkodott, fuvarozott, akár csak egy született földműves, felesége pedig ez alatt kofakodott s úgy igyekezett a férjének a garasok gyűjtésében közre munkálkodni. Ámde a szorgalmas asszony egyszer csak meghalt, attól fogva Mozsár Lajos is kezdett pusztulni, a gazdaság egyre fogyott, nem maradt más belőle, mint egy kis házaeska, arra is be volt táblázva 800 korona kölcsön. Ez a kölcsön vitte szegény Mozsárt a másvilágra. E hó 1-én kellett volna a helybeli takarékpénztárba törlesztetni s kamatot fizetni, de ezt Mozsár sehogysem bírta előteremtteni. Elkéseredésében tehát egy szöveget vert a mestergerendába, a melyre aztán szép csendesesen felakasztotta magát és bánatát. A szög azonban vékony volt s Mozsár lezuhant, de akkorra már kiszált belőle a lélek.

— **Elmés ötlet.** Hegedüs Vilmos vendéglőst bántotta, hogy jégről az enybe tél nem gondoskodott. Kapta magát, szép, tágas pinczéjébe csináltatott egy négyszögletes vízmedenczét, melybe természetes hideg víz fakadt föl s melybe lépcsőkön lehet lejutni és a behűtendő italokat a hideg vízbe elhelyezni. A találmány igen praktikus, benne az italok nagyon kellemesen és mérsékelten hűtöttek.

A padló a mosás által üveg keménységet nyer.

Konyha berendezések befestésére is alkalmas.

El van ismerve, hogy a Berkes-féle

EMKE

spiritusz padló fénymáz teljesen szagtalan, legjobb, legtartósabb és legszebb fénnyel bír.

Kapható:

Havas Ignác

vas és fűszer kereskedésében.

1-3

Százra töltve tízór feyességet nyer.

Gyorsan szárad egy óra múlva a szoba lakhatóvá válik.

Eladó ház.

A református iskola szomszédságában lévő, **Krajtsi Sándor** féle lakóházam, mely 2 szoba, konyha, kamra s pinczéből áll, beltelekkel együtt eladó, esetleg 1902. július 1-től bérbe adó.

Abonyban felvilágosítást ad Kása Gyula fűszerkereskedő.

Barta János
gőzfűrésztulajdonos Szolnok.

Eladás vétel és bérlet

legeredményesebb, ha az Országos Pályázati Közlönyben hirdettetik, mely Közlöny az ipar, kereskedelem, mező és erdőgazdaság összes köreiben közkezen forog. Mérsékelt hirdetési díjszabás. Felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal Budapest, Rökk Szilárd-utca 27. 11-12

!Csépléshez!

A Magyar ált. kőszénbánya r.-t.

B u d a p e s t.

Ajánlja: 3-3

Tatai Királdi Sajó-Szt-Péteri Doroghi Tokodi Ebszönyi } **jó minőségű szeneit rendkívül jutányos áron.**
Mészpor trágyázáshoz

!Tatai tojás szén (brikett)!

!Ebszönyi mész!

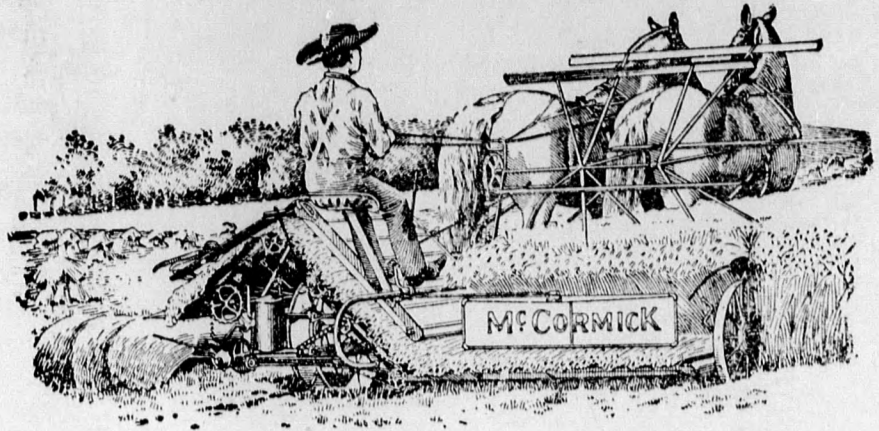
A tatai tojás szén (brikett) minőségben vetekedik a porosz szénnel és sokkal olcsóbb!

Vállalkozók és építészek figyelmébe!

Az országos Pályázati Közlöny szállításokra, építkezésekre kiírt összes nyilvános és magán pályázatot közli. Előfizetési ár negyed évre 4 korona. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest, Rökk-Szilárd-utca 27. szám. 12-12

McCormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PÁRIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörükészülék

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonal

gyártmánya.

10-18

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olesó tartalékrészek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman
igazgató.

Évi termelés:
362000 gép.

Budapest,
V. kerület, Váci-ut 30 szám.

HIRDETMÉNY.

Ezennel értesítjük a t. közönséget, hogy intézetünk ezentul földbirtokokra jelzőlogos bekebelezés mellett tőkét és kamatot magában foglaló törlesztéses kölcsönöket is engedélyez — Ezen kölcsönök

4 és 4¹/₂ százalékos kamat

alján engedélyeztetnek és a következő törlesztési részletekben fizetendők vissza. A 4 százalékos kamatuakra A 4¹/₂ százalékos kamatuakra

nézve:		nézve:			
100 kor. után	25 év alatt	7 kor. 35 fill.	100 kor. után	25 év alatt	7 kor. 65 fill.
" "	" 30 "	" 6 " 55 "	" "	" 30 "	" 6 " 90 "
" "	" 35 "	" 6 " 30 "	" "	" 35 "	" 6 " 60 "
" "	" 40 "	" 5 " 95 "	" "	" 40 "	" 6 " 20 "
" "	" 45 "	" 5 " 60 "	" "	" 45 "	" 6 " — "
" "	" 50 "	" 5 " 45 "	" "	" 50 "	" 5 " 80 "

Ezen összegekben úgy a tőketörlesztés mint a kamat bennfoglaltatik és semmiféle kezelési költség nem számittatik. Kölcsönök bármily magas összeg erejéig engedélyeztetnek.

Közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál

A CZEGLÉDI IPAR és KERESKEDELMI BANK
Czepléden, Városház épület.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest
Vázei-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánljának:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
továbbá járgány-cseplőgép, lóhere-cseplők, tisztító-rosták, aratógépek, szén-nyújtók, horonák.

"Columbia-Drill"
legjobb sorvetőgépek, szecsítavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytetemes aszál-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára